

oklica ces. kr. lokalnega komisarijata za agrarne operacije v Mariboru sporočil je temu uradu nazaj, da zahteva za nižje navedena dela toliko in toliko mož, vrhutega je pa še svetoval drugim, da se naj nemudoma poslužijo te nepriskakovane a dobrodoše ponudbe; in med temi drugimi sta tudi dva slovenska gospoda poslanca.

Do nadalje se bode v porabo vzelo vojnih vjetnikov in sicer:

- 60 mož za kmetovalška dela na posestvu Štajerske hranilnice v Podlehniku;
- 60 mož v vzornem vinogradu g. F. Osterberger-ja;
- 30 mož pri upravi domen g. grofa Herberstein-a v Ptiju;
- 30 mož na graščini Dornava;
- 60 mož za dela na mestnih marofih; za popravila starih in gradenje novih cest je g. okrajni načelnik zahteval za preložitev gorske ceste na Ptujski gori v potezi okrajne ceste Ptuj Stoporce-Rogatec
- 100 mož, kojo zahtevo je priporočal tudi g. poslanec Ozmeč u ter občinskim zastopništvom na Ptujski gori in v Majšpergu.
- Za preložitev gorske ceste v Hlaponcih v potezi okrajne ceste Ptuj-Juršinci-Gornja Radgona zahteva se
- 100 mož in občine Hlapovce, Polenšak in Juršinci so doble naročilo, da naj prošnjo podpirajo;
- 500-1000 mož se je zahtevalo za regulacijo Pesnice v sodn. okraji Ptuj, Št Lenart in Maribor.

Prosilo se je g. poslanca Brenčiča in g. grajsčaka Quido pl. Pongratz, da vpljivata na to, da bi se ta nujna dela s pomočjo vjetnikov pospešila.

Tudi občine Formin, Sv. Marjeta, Možganci, Mezgovci, Pacinje, Velovlek, Ivauci, Destinci, Ločice-Ternovec, Mostje in Slome so povabljeni da vložijo tozadevne prošnje.

Za regulacijo Drave so prošene, da bi prošnjo podpirale, občine Cvetkovci, Pobrežje, Lendova, Duplek, Sv. Nikolaj, Loka, Rašje, Št. Janž, Slovenska ves, Hodoše, Breg, Pobrež, Dravci, Dolena, Gorenjski vrh, Zavrč, Formin, Gajovci, Mala ves, Meretinci, Stonjce, Bukovci, Sv. Marko, Zabovci, Puhla, Brstje, Karčovina, Vurberg in Sv. Martin, ter se je zahtevalo

500-1000 mož.

Za gradbo strategično neizmerno važne železnice Dunaj-Spalato zahtevalo se je za delno progno Ptuj-Rogatec Brežce

5-10.000 vjetnikov ter se je predložila prošnja ces. kr. ministerstvu za železnice kakor tudi g. senatnemu prezidentu dr. Mirosl. Ploj-u, da blagovolita tozadevno prošnjo podpirati. Enaki pismi poslali je g. okrajni načelnik tudi okrajnjima odboroma v Rogatcu in Brežcah.

Za regulacijo Dravinje se je

500 mož zahtevalo in se je zaprosilo g. poslanca Ozmeča kakor tudi občine Vareja, Pristova, Jurovec, Lancja ves, Ptujška gora, Majšperg, Št. Bolfank in Pobrež, da bi naj prošnjo podpirale. V svrhu regulacije Poljskavškega potoka zahtevalo se je

300 mož in se je spet prosil g. poslanec Ozmeč

ter občine Majšperg, Ptujška gora, Pristova,

Vorovec, Lancja ves, Sela, Št. Lovrenc, Čirkovce in Škola, da se naj udeleže

Za osušenje močvirij od Slov.

Bistrice naprej proti Jablanom, Čirkovcam,

Št. Lovrenc, Podlož, Medvedcam in Sesteržam se je zahtevalo

1000 mož ter se imenovane občine kakor tudi okrajni odbor v Slov. Bistrici naprosilo, da naj prošnjo podpirajo.

Za gradnjo ceste Ptuj-Sv. Martin tikoma Drave zahtevalo se je 500 mož.

Za preložitev gorske ceste v Grabšincih v potezi gornjeradgonske okrajne ceste zahtevalo se je

200 mož in se okrajni odbor Gornja Radgona naprosil, da prošnjo podpira.

Za gradnjo ceste Podvinci-Zgornji Velovlek se je zahtevalo

200 mož ter sta občini Ivanjci in Destinci povabljeni, da prošnjo podpirate.

Za gradnjo ceste Ptuj-Sela zahtevalo se je

200 mož in povabile občine Breg, Jurovec in Ternovec-Sela, da prošnjo podpirajo.

Za gradnjo ceste Jurovec-Pristova-Štgarce se je zahtevalo istotako

200 mož ter občinam Jurovec, Majšperg, Gornja Pristova in Ptujška gora naročilo prošnjo podpirati.

Za gradnjo ceste Gorenjski vrh-Turški vrh zahtevalo se je

200 mož ter se povabile občine Gorenjski vrh, Turški vrh in Zavrč, da prošnjo podpirajo. Obenem se je poslalo enako pismo gosp. grajsčaku in okrajnemu odborniku baronu Maks Kübeck.

Konečno se je še za regulacijo potočnih strug in popravo cest v Halozkih goricah zaprosilo

500 mož ter se naročilo občinam Leskovec, Vareja, Sedlašek, Podlehnik, Grušovec in Pobrež, da naj prošnjo podpirajo.

Skupno število zahtevanih vjetnikov znaša toraj okoli 25 000 mož

Glejte, dragi čitatelji, za toliko delavnih moči se je potegnil — deloma na to vplival — eden sam edini mož, g. okr. načelnik ptujski. Seveda ni „pri moj duši“, da bo vso zaprošeno število tudi dobil, toda prošnku se navadno ne odkloni popolnič, da se mu saj toliko, kolikor je lahko mogoče. Kdor pa ne prosi, gleda potem skoz prste, godrnja in si ne ve drugače mržijo olajšati, kakor da zavida tistega, ki je prosil in — dobil. Vsak denar ima obojestranski kov (beiderseitige Prägung) in enako ima tudi ta priteg vjetnikov dve svetli strani. Država, v kateri so doma, sedaj ne more za-nje skrbeti. Vzdrževati jih mora naša država, jim dajati stanovanje obleko in hrano. Pri tolikih tisočih pa to lepega denarja stane; od kogar da država ta denar vzeme, ker ga imeti mora, mislim, da je vsakemu dakovplačilcu znano.

Ako si toraj izprosite te vjetnike za delo na Vaših posestvih, si boste olajšali težo davčnih bremen, ker državi ne bo treba graditi velikanskih vjetniških barak, v drugi pa Vam bojo zastonj opravili delo, katerega bi sami ali z nedostatnimi pomožnimi delavci nikakor ne zmogli.

Priporočal je tudi g. načelnik okr. zastopa, da se naj barake v manjših obsegih in posamezno v tistih okolicah stavijo, kjer se potrebuje razmeroma več vjetnikov, da bi ti-le imeli potem takem bližje na delo. Postaviti se bi jih n. pr. zamoglo nekaj ob delih neregulirane Pesnice, da bi imeli vjetniki tamkaj delo naprej, ako bi se za kmečka dela začasno ali trajno več ne potrebovali. Velika skupina barak — kakor je to nameravano v Šternthalu — je nepraktičen načrt za državo kakor za kmetovalce.

Da se teh ponudenih delavcev v nobenem oziru ni treba batiti, to Vam pojasnjuje in zagotavlja dovolj dotedčni uradni oklic.

— glad. Vsem, ki trpe na zagačenju, se priporočajo Feller-jeve čistilne in prebavljane pospešujejoče rabarbarjeve kroglice s znamko „Elsa-Pillen“, in bi naj bile v vsaki hiši, da se zmorejo pri bolezni v želodcu, črevah, sploh v prebavilih takoj rabiti. One uredijo stol, pomirijo krč, zboljšajo kri in zaprečijo tudi preveč dobelost (nakopičenje preobilne maščobe).

Te preizkušene, lahko in zanesljivo čistilne kroglice priporočajo mnogi zdravniki, ker njih uporaba nima nikakorših škodljivih postranskih posledic. Zaradi njihovega zmernega učinkovanja

Bedasto bi toraj bilo, te tuje ljudi kar tako brez vsega dela vzdržavati, jih rediti, medtem ko nam samim itak živeža že na pičlo hodi. Toda bog varo, da bi me napačno razumeli in si mislili, da imate kak vzrok te ljudi sovražiti in žnjimi surovo postopati! Reveži so kakor so reveži naši ljudje, ki so sedaj vjetniki daleč tam v tuji deželi med tujimi ljudmi. Tudi ti si romaki, ki imajo sedaj priti na delo v naše kraje imajo v svoji domovini drago svojce, stariše, brate, sestre, prijatelje, neveste, ki so si v skrbeh za njimi in točijo v svoji negotovosti bridke solzé črez vse to gorje. — Upam, da ste me razumeli. Z Bogom!

— t —

Postna pridiga „Štajerčeva“.

(4. stran 77 vrst.)

Bilo je v tistem času hudo pomanjkanje in stiska, ko se je pisalo: dne 23. marca 1915. In tisti čas stojim v nekem lokalnu pred 1/4 l spicrja pri mizi, na kateri je ležalnek nemški časopis, ko pride od druge mize mož v delavniški obleki, pogleda list — „že dva dni star“ — ter reče: „Ah, zdaj ko smo izgubili Przemysl, zdaj pa ne čitam nobenega časopisa več ne nemškega in tudi ne slovenskega“. Morebiti me je poznal kot časnikarja ali morebiti tudi ne — vse eno —, izrek postaranega moža me je zanimal. Kot človek, ki pustim vsakomur svoje veljati, ako isto ne zadeva moje malenkosti, sem mu v mislih dal prav, ustmeno pa itak nisva besedice menjala.

Ko pozneje besede tega moža nekoliko premislim, storil sem „trden sklep“, da čitateljem „Štajerča“ napravim nekako pridigo ali vsaj „nauk“, kojemu želim, da bi našel pot v čitateljeve možgane, ker si ne upam reči „k srcu“, h kojemu itak marsikdo govori, — včasih morebiti zelo prveč, ker pogostoma razun arca tudi pamet znori.

Reč je ta — po mojem mnenju. Kdor da danes časnik piše v državi, ki je v vojsko zapletena, ima velike in mnogotere sitnobe. Ne mislim tukaj na g. državnega pravdnika, temuč samo na ljudstvo, ki časnike čita. Poročila o vojnih dogodkih bralcem skoraj nikdar ne ugaja, kajti besedo „ugajati“ si tolmačim tako, da se še tudi po daljšem času — in tudi po desetletjih — z veseljem spominjam prijetnega dogodka, katerega sem doživel sam ali pa prejel o njem obvestilo, koje mi je „ugajalo“.

Pošlujte me toraj! Če Vam časnik vsled zanesljivih uradnih poročil danes pove o kakem izvanrednem uspehu naših vrhov krdel, ste večinoma res razveseljeni ali mogoče celo navdušeni, drugi, tretji in morebiti kak deseti dan ravno tako; a sedaj pride „na enkrat“ v časniku poročilo, da je sovražnik tu ali tam imel kak pomembnejši uspeh, — „na enkrat“ ste tudi Vi na tleh kakor da bi Vam osebno že bil Rus stopil na tilnik ali pa — Vam urednik vll v grlo celo liter cijankalija.

Imel sem nekdaj med svojimi soobčani ljubega prijatelja, premožnega posestnika, ki je kaj rad rekel: „Če budič mlade ima, tedaj ima vsakokrat najmanje dva“, ali po „krščanski“ rečeno: Nesreča pride redko sama! Tako se godi skoraj vedno tudi naši ljubi Avstriji. Kolikokrat smo bili v zadnjem polstoljetju napadeni, tolikrat smo se moralni bojevati in manje na dve strani. V tej vojski je že četrtočrat.

In Vi mislite, da je to labka reč? Ne gre pa ne gre brez neizogibnih nezgod. Še romar, ko gre na božjo pot, se včasih izpotakne in morebiti malenkostno poškoduje,

Goltavost.

Jako razširjena napaka je navada nekaterih ljudi, da premnogo jejo in s tem preobložijo želodec in čreva. Goltavost ima svoj vzrok v različnih okolščinah in se ne da zlahka odpraviti, ker dotičnik takoj začuti glad, ako ne je venomer. Sčasoma pa povzroči goltavost vsled preobložitve želodca pokvarjenje prebavil in samogoltnež je primoran trpeti bolečine v želodcu, krče, grenčico in zagatitev v prebavilih ali pa

jih tudi ženske in otroci radi jemljejo. 6 škatljic za samo 4 krone in 40 vin. pošlje poštne prosto lekarnar E. V. Feller v Stubicu, Elsa trg št. 241 (Hrvatsko) in se lahko obenem tudi naroči Feller-jev bolečine odstranjajoči fluid iz rastlinskih izvlečkov s znamko „Elsa fluid“, ki se od mnogih zdravnikov rabi in priporoča proti skrnini, protinu in drugim boleznim; 12 steklenic za 6 krov se lahko obenem naroči poštne prosto, in bi moralno biti to domače zdravilo vedno pri roki, ker je preizkušeno v mnogoterih boleznih. — — — hajr.

toda slednjič vendar pride do zažejenega cilja, na kojem ves trud in vsako medpotno neprijetnost pozabi ter se Vsegamogočemu zahvali za milost, da mu je dal priti tje, kamur je želel. Ljubi Bog bode tudi Avstriji dal priti — četudi po trnjevi poti — do cilja, kojemu se pravi: ljubi in trajni mir.

Ako Vam toraj, dragi čitatelji, "Štajero" ne more vedno postreči z razvesljivimi novicami z bojišča, ne bodite nevoljni nanj, saj on pove Vam o dkrto resnico, ki je vsikdar boljša kot zakrita laž. Sploh pa Vam bode podajal raje več druga podučljivega in zanimivega berila kakor samo le poročila o vojski, vojski in zopet vojski, katero naj vzame vrag na vse veke. Amen.

Vojške zadeve.

Vpklic superarbitriranih. Vojno ministerstvo je odredilo, da se mora pod orožje za dne 1. aprila 1915 vpaklicati vso ono moštvo, ki je bilo ob času mobilizacije 1914 superarbitrirano ali ki je dobilo daljši dopust kakor do 1. aprila 1915.

O ces. kr. ptujskih prostovoljnih mladostrelcih. V nedeljo dne 21. marca odmarširali so naši vrli mladi vojaki pod vodstvom svojega poveljnika gosp. rezervnega poročnika A. Waneka ob 1. uri popoldne k sv. Marjeti niže Ptuja, kjer se jim je pridrnžil tamošnji novoustanovljeni vod mladostrelcev pod poveljstvom g. nadučitelja J. Junkoviča, ki šteje že 75 udov. Udeležili so se vaj v bližini sv. Marjetice še mladostrelci od sv. Barbare v Halozah pod vodstvom g. nadučitelja Ogorelca. Ljudstvo, ki je prišlo gledat, kako se ti hrhki mladenci že kaj znajo skutati, je bilo kar začudeno, da se je zamogla v tem kratkem času svojega obstanka ta mlađa četa tolikanj izuriti. Izkazana disciplina je nadela v obče na vse gledalce, bodisi gospodi ali priproste kmečke ljudi najboljši vtis. Nagovor mladostrelcem je imel njih nčetljiv organizator g. L. Girtler, predstojnik mestnega urada ptujskega in ces. kr. poročnik v rezervi. Nato je izbranih 126 strelecov pred nj. ekselenco, g. generalom Chavanne (izr. Šavan) deloma streljalo, deloma eksircalo, in oboje je šlo tako gladko in sigurno, da se je eks. gospod general po sklepnu prav pohvalno izrazil o njihovem napredovanju, kar bode gotovo vsem drugim mlajšim tovarišem služilo v posnemo in vspodbudo. Gospod general stavil je mladostrelcem tudi več različnih za vojaško službo zadevajočih vprašanj in je bil z odločnimi odgovori popolnoma zadovoljen. Vso priznanje mora vsakdo pa tudi pokloniti g. Girtlerju glede njegovega truda in potrežljivosti, kajti tukaj se ne gre samo za vojaško izobrazbo ali "Drill", poveljnik in učitelj mladostrelcev mora imeti tudi temeljito pedagoško znanost, če hoče pri svojih novincih ali rekrutih potrebitno disciplino, izobrazbo in izurjenost doseči. Da so naši streleci v tem oziru v pravih rokah, to jasno dopričeje napredek v njihovi prostovoljni — a ne prisiljeni službi. Na potu tje in nazaj je spremjalna mlade vojake mestna deška godba, ki je vrolo svirala koračnice, po kojih taktu so stopali mladi korenjaki kakor so nekdaj njihovi pradedje kot grenadriji defilirali pred očetom Radeckijem, v srcu udanost do presvitlega cesarja, ljubezen do mile očetnjave in pogum za brezpogojno izvršitev povelj svojih komandantov, v žilah in kitah pa moč, stresti in uničiti sovražnika kjer in kedad koli namerava kršiti naše pravice. In da se pretaka po žilah teh mladencičev istinito prava avstrijska kri, priča dejstvo, da šteje danes ptujska kompanija ces. kr. prostovoljnih strelcev, že 220 mladencičev, ki so pripravljeni — ako bi se jim zaukazalo — tvegati za cesarja in domovino svojo še le pričeto — mlado življenje. Hurah!

Dopisi.

§ 5. Donesek zemljišča, ki se doseže z obdelovanjem (§ 1), pripada obdelovalcu.

Lastnik nima nikake pravice do doneska. Pravica do odškodnine mu pristoja proti obdelovalcu samo v toliko, kolikor je oni pri izvrševanju pravice obdelovanja kaj zakrivil.

Ako je treba, mora ukreniti žetvena komisija določbe glede časa žetve (§ 3).

§ 6. Z obdelovanjem se ne dotaknejo obveznosti lastnika do plačila bremen, ki so na zemljišču.

§ 7. Prodaja zemljišča ali oddaja v zakup nima nikakega vpliva do pravic obdelovalca.

§ 8. Predpisi, ki veljajo na podlagi tega ukaza za lastnika, veljajo smislu primerno tudi za zakupnika, uživatelja ali za druge stvarno upravljene.

§ 9. Proti odredbam, ki jih ukrenejo okrajne oblasti v izvrševanju tega ukaza, je vsaka nadaljnja pravna pot nedopustna.

§ 10. 1. Kdor navaja neresnične podatke, da bi dosegel, naj bi oblast izrekla nedopustnost obdelovanja in obsajanja kakega zemljišča po drugi osebi ali časovno omejitev kakega obdelovanja, se kaznuje z denarno globo do 5000 kron ali s zaporom šestih mesecov.

2. Posestnik, ki izvrši samo pripravljalna dela, nadaljnjo obdelovanje pa iz lastne krvide opusti kakor tudi tretja oseba, ki je prevzela po § 2 obdelovanje zemljišča in istega iz lastne krvide opusti, se kaznuje v denarju do 1000 kron ali s zaporom do enega meseca.

3. Kdor ravna zoper odredbe politične oblasti ali žetvene komisije ki so izdane na podlagi tega ukaza, se kaznuje v denarju do 500 kron ali s zaporom do 14 dnj.

Kazenško postopanje pristoja političnim oblastvom.

§ 11. Ta ukaz stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Siljenje krompirja h kaljenju. Gomolji zgodnjega, za sajenje namenjenega krompirja, se dejejo tri do štiri tedne pred običajnim sajenjem v kakem svetlem prostoru na lese ali deske. Lese ali leseni pod ne sme ležati na tleh, marveč mora stati nekoliko od tal. Če se hoče zložiti več les ali lesenih podov drugega nad drugim, paziti se mora da je drug na drugim najmanj v razdalji 30 cm. Na lese ali lesene pode naj se zložijo gomolji drug poleg drugega in sicer, če je le mogoče. tako, da bodo njihova očesa obrnjena navzgor. Prostor za prisilno kaljenje mora biti svetel in primerno topel (7—12 stopinj c). Takšno topilino imajo v mesecu februarju navadno nezakurjene sobe, ležče na južni strani poslopij. V teh prostorih kali krompir počasi in ker je prostor svetel, se kali ne pretegnejo, marveč poženejo samo 5 do 10 cm dolge cime istočasno pa se razvijejo kvečjem 2 mm dolga koreninice. Zelo važno je, da ostanejo kali kratke in da so naravno zelene ali pa višnjekaste barve. To se pa prav gotovo doseže, če je prostor za prisilno kaljenje zadostno svetel, tako da dobiva vso dnevno svetlobo. Paziti pa je treba, da ne bo sijalo solnce naravnost na gomolje.

Tak, prisilno kaljen krompir napravi v malo dneh po sajenju čvrste korenine in po 14 dneh začne že riti iz tal.

Ako bi topilina v prostoru za prisilno kaljenje slučajno preveč narasla, potem naj se gomolje ob časa do časa narahlem poškropi z vodo. Dobro je, če se krompir med prisilnim kaljenjem parkrat previdno obrne. Če se topilina prisilnice zniža pod 7 stopinj, naj se jo na primeren način segreje. Ako krompir med siljenjem uvne, mu to nič ne škoduje.

Tak prisiljeno izkaljen krompir se mora pazljivo saditi, da se mu kali ne odlomijo.

Gomolje, ki ima nad 2 dobro razviti očesi, se pred prisilnim kaljenjem lahko razreže na kosce, kakor se običajno dela.

O ureditvi prodaje otrobov. Od ces. kr. namenskih prejeli smo celo obširen ukaz skupnega ministerstva z dne 8. marca 1915, drž. zak. št. 58, glede ureditve prodaje otrobov. Ker v našem listu ni prostora za objavo dobesedne odredbe, podamo jo tukaj v kratkem izvlečku:

Ta naredba ima namen, da bi si zamoglo dobivati kmetovalstvo vsakovrstne otrobe po taki ceni, ki blagu resnično tudi odgovarja. Mi-

Gospodarske stvari.

Ukaz poljedelskega ministra glede obdelovanja neobdelanih zemljišč. Na podlagi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274, se ukaže sledeče:

§ 1. Neobdelana zemljišča, na katerih za to upravičeni do 15. aprila 1915 ne storijo nobenega pripravljalnega dela, dasiravno vlažnost tal to dopušča, labko občina, v katere ozemlju ista ležijo, v letu 1915 obdelata s sadovi, ki služijo v hrano ljudem in živalim.

Ako se občina do 23. aprila 1915 te pravice ne posluži, more politična okrajna oblast dovoliti sosednim občinam ali tretjim osebam, da obdelajo taka zemljišča.

Občina mora do najdalje 25. aprila 1915 predložiti politični okrajni oblasti seznamek vseh zemljišč v njem ozemlju, ki so ostala neobdelana.

§ 2. Določbe § 1 ne veljajo ali veljajo le s časovno omejeno pravico obdelovanja, ako nznani ali dokaze lastnik do 31. marca 1915 politični oblasti, da se bode zemljišča v letu 1915 obdelalo ali vporabilo v namene, ki izključujejo nasade poljskih pridelkov sploh ali do gotovega časa.

Politična okrajna oblast mora v treh dneh po naznanitvi obvestiti občino in proslilca, ali je obdelovanje zemljišča dopustno in v koliko se mora omejiti.

§ 3. Ako je neobdelano zemljišča prepunuščeno občini ali tretji osebi za obdelovanje in nasajenje izvršiti takoj in sicer tako, kakor to ukazuje žetvena komisija.

Gojitev nasadov in spravljanje poljskih pridelkov je pod nadzorstvom žetvene komisije.

§ 4. Obdelovatelj lahko ukrene vse naredbe, ki so potrebne za redno obdelovanje zemljišča. Njemu pristoja pravica prihajati in dovažati na svoje zemljišče črez tuje zasebne poti. Prihod in dovoz črez tuja zemljišča za namene obdelovanja je obdelovalcu dovoljen v toliko, v kolikor je to mogoče brez znatne škode za tuje posetove.

Temu nasproti pa se ne smejo z obdelovanjem zemljišča kršiti obstoječe potne pravice.

Politična okrajna oblast lahko da ukaze, ki so primerni, da odvraca motenje prometa in gospodarskega obrata.